

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนครอบครัวของชาวกรุงเทพมหานคร

นางสาว ชุตีวรรณ เพ็ญเพียร

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาสังคมวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2526

ISBN 974-562-645-7

007706

119531168

AN ANALYSIS ON FACTORS AFFECTING FAMILY PLANNING
OF INHABITANTS OF BANGKOK METROPOLITAN AREA

Miss Chutiwon Penpean

ศูนย์วิทยทรัพยากร
A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements
for the Degree of Master of Commerce

Department of Statistics

Graduate School

Chulalongkorn University

1983

ISBN 974-652-645-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนครอบครัวของชาวกรุงเทพมหานคร
โดย   นางสาว ชุติวรรณ เทียนเพ็ชร
ภาควิชา   สถิติ
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร. สรชัย พิศาลบุตร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....*สุปราณี บุญนาค*..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุปราณี บุญนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....*สุปราณี บุญนาค*..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุปราณี บุญนาค)

.....*สรชัย พิศาลบุตร*..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สรชัย พิศาลบุตร)

.....*สุปราณี บุญนาค*..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผกาวัต ศิริรังษ)

.....*สุปราณี บุญนาค*..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จสิทธิ์ โกลาฏ)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนครอบครัวของชาวกรุงเทพมหานคร
ชื่อผลิต	นางสาวยุติวรรณ ใหญ่เพ็ชร
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. ล่รชัย พิศาลบุตร
ภาควิชา	สถิติ
ปีการศึกษา	2526

บทคัดย่อ
Field

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนครอบครัวของชาวกรุงเทพมหานคร ต้องการศึกษอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมของปัจจัยที่มีต่อการวางแผนครอบครัวของชาวกรุงเทพมหานคร พร้อมทั้งหาวิธีการในการสร้างรูปแบบที่เหมาะสมในการอธิบายปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการวางแผนครอบครัวของชาวกรุงเทพมหานคร โดยวิธีวิเคราะห์ 2 วิธี คือการวิเคราะห์ความถดถอย (Regression Analysis) และการวิเคราะห์อิทธิพล (Path Analysis) การวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะข้อมูลของสตรีวัยเจริญพันธุ์อายุ 15 - 49 ปีที่สมรสแล้ว จากครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครจำนวน 870 ครัวเรือน จากผลการวิเคราะห์ทั้ง 2 วิธี ปรากฏว่าปัจจัยที่มีผลทางตรงที่ได้จากการวิเคราะห์ทั้งสองวิธีได้แก่ อายุภรรยา การมีบุตรในปัจจุบันที่ขาดหรือเกินจากจำนวนบุตรในอุดมคติ อายุแรกสมรสของภรรยา และระดับการศึกษาของสามี สำหรับการวิเคราะห์อิทธิพลนั้นสามารถบอกปัจจัยที่มีผลทางอ้อมได้ด้วย ซึ่งได้แก่ ระดับการศึกษาของภรรยา จำนวนบุตรในอุดมคติ จำนวนบุตรที่มีชีวิตในปัจจุบัน รายได้ของคู่สมรสต่อเดือน อาชีพของภรรยา และอาชีพของสามี

จากผลการวิเคราะห์โดยใช้วิธีวิเคราะห์ทั้ง 2 วิธี อาจสรุปได้ว่าการวิเคราะห์อิทธิพล น่าจะเป็นวิธีที่เหมาะสมในการสร้างรูปแบบในการอธิบายการวางแผนครอบครัวของชาวกรุงเทพมหานครมากกว่าการวิเคราะห์ความถดถอย เพราะสามารถบอกปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนครอบครัวได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม แต่ในกรณีที่ต้องการศึกษาเฉพาะผลทางตรงอย่างเดียวก็สามารถใช้การวิเคราะห์ความถดถอยได้เพราะวิเคราะห์ง่ายและสะดวกกว่าการวิเคราะห์อิทธิพล

9

Thesis Title: An Analysis on Factors Affecting Family Planning
of Inhabitants of Bangkok Metropolitan Area

Name Miss Chutiwon Penpean

Thesis Advisor: Associate Professor Sorachai Phisalbutra, Ph.D.

Department Statistics

Academic Year 1983

ABSTRACT

This investigation is focussed on the influence of factors affecting family planning practices of Bangkok Metropolitan inhabitants and on the development of an appropriate practical model for the explanation of such influencing factors. The Regression analysis and the Path analysis were employed as its methods of analysis. This study was confined to the group of fertile married women age 15-49 years from 870 households residing throughout Bangkok Metropolitan area. From both methods of analysis, it has been revealed that factors providing direct effect are those wife's age, the difference between of living children and number of ideal children, wife's age at marriage and husband's education. By using mere Path analysis, it is demonstrated that the factors causing indirect effect are those of wife's education, number of ideal children, number of living children, monthly income of spouse, wife's occupation and husband's occupation.

The results obtaining from the employment of both methods of analysis can be generalized that the Path analysis would probably has more advantage than the Regression one utilizing in the development of model for the explanation of family planning practices among the

inhabitants of Bangkok Metropolitan area. It is shown that Path analysis is able to determine both factors having direct effect and factors having indirect effect to family planning practices. Nevertheless, if the factors with direct effect are sole factors to be determined, the Regression analysis tends to be more appropriate to be employed for its less complication compared to the Path analysis.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สรชัย พิศาลบุตร ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องในการเขียนวิทยานิพนธ์ตลอดมา ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. เทียนฉาย กิระนันท์ หัวหน้าโครงการสำรวจสภาวะทางเศรษฐกิจ สังคม และประชากรของกรุงเทพมหานคร พร้อมทั้งคณาจารย์อีก 7 ท่านที่ร่วมในโครงการนี้ ที่ได้กรุณาให้ข้อมูลของโครงการนี้ในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จ

และขอรำลึกถึงพระคุณของคุณแม่คุณพ่อ พี่และเพื่อน ๆ ที่ส่งเสริมและเป็นกำลังใจให้จนสำเร็จการศึกษาในที่สุด

ศุติวรรณ เพ็ญเพียร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	ย
รายการแผนภาพและตารางประกอบ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 แหล่งที่มาของข้อมูลและขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.4 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
1.6 คำนิยามศัพท์ที่ใช้.....	10
บทที่ 2 ระเบียบวิธีที่ใช้ในการวิจัย	
2.1 การวิเคราะห์ความถดถอย (Regression Analysis).....	12
2.2 การวิเคราะห์อิทธิพล (Path Analysis).....	17
บทที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
3.1 ผลการวิเคราะห์ความถดถอย.....	26
3.2 ผลการวิเคราะห์อิทธิพล.....	27
3.3 การเปรียบเทียบการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนครอบครัวของ ชาวกรุงเทพมหานครเมื่อวิเคราะห์โดยวิธีวิเคราะห์ 2 วิธี.....	47
บทที่ 4 สรุปผลและข้อเสนอนะ	
4.1 สรุปผล.....	48
4.2 ข้อเสนอแนะ.....	52

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม.....	54
ภาคผนวก.....	56
ประวัติ.....	74

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการแผนภาพและตารางประกอบ

	หน้า
แผนภาพที่	
1 แผนภาพเส้นทางเพื่อการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนครอบครัว	18
2 แผนภาพเส้นทางในกรณีที่ใช้ตัวแปรต้นมาช่วยวิเคราะห์.....	21
3 แผนภาพเส้นทางแสดงการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนครอบครัวของชาวกรุงเทพมหานคร.....	28
4 แผนภาพเส้นทางแสดงการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนครอบครัวของชาวกรุงเทพมหานคร (แผนภาพเส้นทางที่เหมาะสมที่สุด).....	32
ตารางที่	
2.1 ตารางแสดงคะแนนของตัวแปรต้นมีของอาชีพภรรยา.....	19
2.2 ตารางแสดงคะแนนของตัวแปรต้นมีของอาชีพสามี.....	19
2.3 ตารางแสดงคะแนนของตัวแปรต้นมีของค่าเล่าเรียน.....	20
2.4 ตารางแสดงคะแนนของตัวแปรต้นมีของเชื้อชาติ.....	20
3.1 ตารางแสดงค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง ค่า F และค่า R ² ที่ได้จากสมการโครงสร้าง (15) ถึง (28).....	30
3.2 ตารางแสดงค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง ค่า F และค่า R ² ที่ได้จากสมการโครงสร้าง (29) ถึง (36).....	34
3.3 ตารางแสดงการคำนวณการแยกส่วนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในแผนภาพที่ 4.....	36
3.4 ตารางแสดงค่าที่คำนวณได้จากการแยกส่วนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในตารางที่ 3.3.....	38